II. évfolyam. Torda, Szombaton Márczius 23-án 1878. 24-ik szám.

Előfizetési feltételek:
Egész évre 6 frt. — kr.
Félévre . . 3 „ — „
Negyedévre 1 „ 50 „
Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések dija:
4 hasábos petitsor 5 kr.
Nyilttérben . 20 kr.
Bélyegdij egyes hirdetésnél . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztőségi iroda: Főtér 5. sz. a., hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Megjelen: Szerdán és Szombaton.

Kéziratok: Vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal: VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemü pérzek hirdetések és reclamatiok ide intézendők.

Előfizetési felhivás.

Lapunk Április 1-sőjével uj évnegyedbe lép, miért az előfizetések szives megujitását tisztelettel kérjük. Eddigi iránya lapunknak változatlan marad. Hü közlője leend a megye és város közérdekü eseményeinek. Megismerteti olvasóinkat a hazában s a nagyvilágban történtekkel, igyekezni fog ujdonságokkal élénkségét fenntartani. Közöl avatott tollaktól ismeretterjesztő s közgazdászati czikkeket, egy uttal szépirodalmi és mullattató olvasmányokról is gondoskodván.

Előfizetési árak:

Aprilis — Juniusra . 1 fr. 50 kr.
Aprilis — Septemberre 3 fr. —
Aprilis — Deczemberre 4 fr. 50 kr.

a szerkesztő és kiadóhivatal.

Kérünk póttanfolyamot Tordára!

A házi iparágak rendszeres oktatása iskoláinkban ujabb fordulatot vett, illetőleg egy lépéssel közelebb állunk az ohajtott czélhoz,

A községi és állami iskolák elöljáróságaitól már érkeznek a határozatok, hogy mely iparágak volnának leginkább szükségesek az oktatásra tekintettel a helyi visszonyokra.

Egy pár iskolánkban pedig a vessző és szalma fonás már gyakoroltatik.

És itt, ha az illetékesek azt akarják, hogy buzgalmukat siker koronázza figyelmökbe ajánljuk a következőket:

Szerfelett ohajtandó, hogy az iparágok oktatása megyénkben általános legyen; a községi, állami és felekezeti iskolákban kivétel nélkül utmutatást nyerjenek a gyermekek e tekintetben.

S hogyan érhetnők el e czélt. midőn az egész megyében nincs több 4 tanitónál, a kik gyakorlati jártassággal birnának az egyes iparágakban?

Nyissunk a megyére nézve e tekintetben a nyáron póttanfolyamot, melyen legalább 4 hétig a tanitók jelleg külömbség nélkül oktatást nyerjenek az egyes iparágakból, s rendeztessék ezen póttanfolyam az állam segélye igénybe vételével.

Igy lehetséges volna, hogy a tanitók mindnyájan ismereteket szereznének e téren maguknak s lehetne ily módon előmozditani a haladást.

A mesterek lehetnének a megye azon tanitói, kik már az egyes iparágakban jártassággal birnak, vagy mérsékelt dijak mellett egyes iparosaink is vállalkóznának a munkára.

Lehetséges volna egy hónap alatt az — iparügynek hatalmas lendületet adni.

Fontolják meg a kérdést az illetők, s tegyék meg benne az első lépést.

(—)

Forradalmi mozgalmak Kisázsiában.

A béke bár föltételei még ösmeretlenek, itt és a tartományokban nagyon lesujtó benyomást gyakorolt.

Koniehben Kisázsiában a Hunkiar-Mollah azaz a szeldsuki szultánok utodja, ki, mint az Ozman kurd törzsnek örökösödési jogánál fogva egyedül van jogositva a szultánt tronra lépés alkalmával személyesen vagy követe által körülövezni, most ki akarja mondani, hogy Abdul-Hamid szultán megszünt uralkodó és khalifa lenni, és a khalifátus jogait magához ragadni.

A Hunkiar-Mollah nemcsak Abdul-Hamid szultánt, de az egész uralkódó családot uralkodásra képtelennek nyilvánitva, a kormányzást, melyet ősei becsülettel vezetni gyengék voltak, most ismét magához akarja ragadni.

Mint régi időkben; még most is Konstantinápolyban van Humkiar-Mollah fia, biztositásul azon esetre, ha atyja fellázadna a szultán ellen.

A Humkiar fia most is itt van, de jelenleg senki sem merészelné őt az ősi törvénnyel sujtani, mely abban áll, hogy mielött atyja megkapná megérdemlett büntetését mindenekelött kivégeztetik a fiut.

Ez ügy sokkal komolyabb mintsem gondolná valaki, és e pillanatban a palotában és a magas portán a legnagyob aggodalmakat kelti, még pedig annál is inkább, mivel a Hunkiar-Mollah magatartása a foradalmi mozgalmat Kisázsiából Siriába származtatja át.

Kinieo, Aidin és Aleppo tartományok lakossága az adófizetést megtagadta és követelik, hogy önkormányzattal lássa el öket a kormány.

Nem akarják, hogy szaramia pasák vagy oly szultàn által kormányoztassanak, kinek kormányzása alatt sirba szállott nem csak a khalifatus régi dicsősége, hanem maga a khalifátus is.

Nem sokára egész Syria fogja e példát követni, és nem volna csodálatos ha egy szép nap Perzsia is e szakadárokhoz csatlakodik, hogy elnyerje Bagdadot, melyre már oly régen sovárg.

A keleti ügyek.

Gréf Andrássy Gyula külügyminiszternek a magyar delegációban tett nyilatkozata eléggé bizonyitja, milly komoly a törekvés, sőt a kilátás arra, hogy a hetek óta tervezett kongresszus mégis csak létrejön; de azért még ma sincs semmi hir arról, hogy ez irányban valami végleges határozat történt volna. Illetékes körökben azt hiszik, hogy a kongresszus megnyitása okvetlenül megtörténik március 31-én vagy ápril 2-án; egy szintén jól értesültnek ismert forrásból azonban nyomban hozzáteszik, hogy ha az emlitett ideig a kongresszus össze nem ül, akkor többé nem is jő létre.

A ratifikált békeszerződés még nem érkezett meg az európai kabinetekhez; egy távirat szerint holnap csütörtökön fogja ez okmányt közölni a szentpétervári hivatalos lap, a nagyhatalmak legkésőbb pénteken megkapják hivatalosan. Bizalmas uton azonban a bécsi kabinet már ismeri a békeszerződés telyes szövegét. Állitólag semmi meglepetéstől sem kell többé tartani, mert a békeokmány nem tartalmaz többet, mint ami eddig hirlett róla; de nem is kevesebbet, s igy a táplált aggodalmak teljesen igazoltak,

Török készülődések. A törökök még nem adták föl minden reménységüket arra nézve, hogy a kongresszus tán egy s más dolgot előnyükre fog megváltoztatni. S a bekövetkezendő eseményekhez kötött reménynyel egy végső erőfeszitést tesz Törökország, hogy hadseregét ujjá szervezhesse. Ujoncok ezrenkint soroztatnak a hadseregbe s begyakoroltatnak, s mielőtt két honap eltelik, nem számitva a visszatérő török foglyokat, 120.000 jól begyakorolt katonája lesz Törökországnak. Mehemed Ali basa ki a felajánlott krétai kormányzói állást visszautasitá, a hadsereg vezérkari főnökévé és Rasid basa (Strecker Gyula) a testőrtüzérség főparancsnokává neveztetett. A taphanei arzenálban is lázas sietséggel dolgoznak.

Budapesti levelek.

(Márczius tizenötödikén.)

A föld még egyszer meg fordult tengelye körül, márczius 15-ke a magyar nemzet ünnepe, harminczadik reggele viradott reánk. A budapesti magyar ifjuság, a nemzetnek ifjusága nagy koruvá lett és proklamálta az eszméket tizenkét pontban. Nagy nap volt, 30 év alatt mély érzelmeket támasztott bennünk! A szabadság gyász napja volt-ez 10 évig. A könnyekben törtek meg a néma fájdalom szavai tiz évig, ama könnyek egy ország ujjá születését várták, melyek lelkesitettek, de azok általánosságban sem teljesedtek, a tiltott könnyek ama nap sugaraiban verődtek vissza. Akkor álom képeknek tetszettek milliók agyában ama tények, azota már, hogy gyermekből férfi, férfiből aggastyánok lettek A megsiratott halott miután ébredezni kezdett az öröm szivünkbe szált. Az ország sorsa kezünkben volt, előttünk állott minden egy civilizált világ tapasztalatai, okulhatunk kitünő bölcsek példáin, nemzetek állapotain, milliók hazaszeretetein, a feltámadás nagy processusa alatt e naptól várták a zilált keblek kétség és remény eredménytelen harczai által a megváltást — az Eldoradot, melyről őseink álmodoztak. Teltek az idők . . . bekövetkezett aztán a fata morgana, mely a reményteli keblek hiszékeny szemei előtt, a pusztai utas előtt a szabadság és jólét képeit emelte föl délibábként, remény szonyu képen szaladtunk eléje, utána a merre haladott a délibáb, futottunk utána — épen mostanig s csakugyan észre vesszük, hogy enyésző játékszer — semmi egyéb, mint ködfátyol . . .

Itt vagyunk, márczius 15-ke drága nemzetem! S mi e nap? reményeid? . . ama remények melyek harminczévvel ezelőtt betöltöttek minden kebelt? s melytől egy egész haza született ifjuvá? . . . s azóta egy uj nemzedék ébredett!

E nap a karthausi: memento mori-ja.

Nem! nem annál is több, hiszem szerencsések vagyunk, a kész kiegyezés helyett — ma ismét tanácskoznak, hogy mi módon legyen segtive 10 évig bajainkon Tanácskoznak a provizorium meghosszabbitása felett.

Több e nap a karthausi mementó-jánál, egy nemzet-gyilkoló lelkiismeretének üldöző szelleme!

A Paizson-Athene paizsán egy nyomorgatott nemzet Medusa arcza van kiszegezve, hogy a mig a vétkes él bűnét megbánja, tanuljan tenni, határozzon kötelessége felett! E nemzet Médusa arcza van kiszegezve, igen hogyha feljőn a remény, de a megsemmisült remény, mely látatssa a koldusbotot s hallassa haláhörgését . . . Nemzetem szállj magadba e napon s határozd el magad — gondolj a költővel.

„Hass, alkoss, gyarapits s a haza fényre derül!“

*

Az ifjuság ünnepélye igen diszesen sikerült, a menet d. u. 3 órakor indult a kerepesi uton végig. Az első beszédet Dózsa Endre jóghallgató tartotta Forinyák Géza sirjánál. Emelkedett szellemü bsszéd volt. Ezután babérkoszorut tett az ifju halott sirjára, miután a „szozatot“ énekelte el az ifjuság.

Innen a vértanuk sirjához vonult a menet, hol Szilágyi Lajos technikus tartott ügyes szonoklatot, honnan ezeresleg özönlött a nép Batthyányi mauzoleumához, hol Barabás Béla jógász szonokolt ritka előadással.

Beszédéből kiemeljük a következő részletet:

„Magyarok istene! Világositsd meg e nemzet haladásának utját, keskeny ösvény az, két oldalról tátongnak az enyészet mélységei. Nyisd fel szemeit ügyeink intézőinek, nehogy elmondhassa a világ rolunk e nemzetet saját fiai tették semmivé. Oltalmazd hazánkat a vésztől, az ellenség dühétől, „megbünhödte már e nép a multat s jövendöt.“ Batthyániról meg ezt mondá:

„Legyen áldott emléked örökké, legyen szelemed védangyala e nemzetnek. Hisz ha szükség volt valaha dicső hősök példáin hevülni, ha szükség volt a nemzeti érzelem szent tüzét oltalmazni, a hazához ragaszkodni, ugy a mai válságos idők pillanatai azok, melyekben nem tudjuk mit hoz reánk 'a holnap.

Este a „Hungária“-ban a „függetlenségi párt“ banquettje és az ifjuságé is igen diszesen sikerült.

H. Dózsa Géza.

Az aranyosszéki birtokossági vagyon ügyében.

(folytatás.)

Már most az a kérdés: mennyiben bir az jogerővel mert mi régi megyeisták tudjuk hogy:

az 1791-beli XI. articulus értelmében a gyülés tárgyainak (objecta marchalium) előre ki kellet hirdettetni s ugy vitetni a gyülésbe, nem pedig a leirt módon; s fen állván azon osztatlan közös vagy felosztása feletti per, 1844-ig teljes jog folytonossággal: az a kérdés hogy ilyen módon és olyan érdekeltek az ellenfél hirén és tudtán kivül magán tulajdon felett határozhattak e? azt nem is emlitem hogy erdélyben azon időben a faradalom lángja már felcsapdosott, a régi megyeistai időben volt jogelvek szerint pedig inter arma silent leges volt. — Szoval én azon nézetben vagyok hogy azon 1848 beli határozat nem ólya ki a probát, tehát joggal követelhettem a vagyon tisztázását.

Továbbá tény az is, hogy aranyosszék, azon közös vagyon jövedelméből tisztviselőit sohasem fizette ugyan; de fedezte belöle nagyon sok közös szükségeit, — vagy magából a törzs vagyonból idegenitvén el, vagy annak jövedelméből fedezvén ezt.

Tény az is, hogy azon vagyon melyet nagy hangon 40 — 42 ezer forintra tesznek épen nem annyi, mert általán nem igaz hogy névérték szerint is annyi legyen, de ha igaz is lenne, abban benfoglaltatván a veresmarti és inakfalvi volt zselléreknek 1848-tól 1876-ig hátralékban maradott taxájok és a perköltségek is — miután ezek az urbéri megváltással, az urbéri váltság özsvegben is bent foglaltatnak, tehát amazok s ilyen még több is lehet, — leütnek pár ezer forintot.

Ezek után meg valva az igazat én egy kissé misztificusnak tartom azon állitást hogy fel osztják a közös vagyon jövedelmét de magát a tőkét nem, különösön miután elvan határozva a még szabadon levő (elnem foglalt) fekvőségek eladása is; s inkább egy kis csint látok benne, s ugy vélem hogy az 1790 és 1848 beli tényezők örökössei a nagy hangzásu szép szavak leple alatt azokat kiványák jogerőre részint emeltetni részint feledékenységbe menetni, mi után ma már nem lehet felkelés utján vedelmezni meg egymást a jogtalanul elfoglalt helyekben; és ki mondatott, a volt ar.-szék bizottsága által, hogy az a féle szabad bogáthi legelők is vétessenek be a leltárba, mondom egy kis csin, mert ha tudam mi a kamat jövedelémbőli részem, tudhatom azt is mi annak X% kos tőkéje, s az arányban mint tulajdont lehet követelni.

Ezen tények és a játékosok kártyáiba ilyen betekintés voltak az én schlagvort jaim, a mik hogy nem üres régi megyei protestati ok, e tekintetbe reám nézve igen meg nyugtató nyilatkozatot igtatott a birtokossági képviselet jegyzője t. Tar Balázs ur a gyülés jegyző könyvébe, midőn és a hol telyes jog érzettel, törvényben gyökerező érvek mellett kijelenti, hogy ő az 1871 évi LV. s több ide vonatkozó törvények ellenére, szembe a tett ovással jogsértés nélkül nem bocsátkozhatik a felosztás feletti terv készitésébe.

Arra nézve pedig, hogy: én a nevelés ügyét hátráltatni kivánom; azért nem kivánok áldozni, röviden csak annyit mondok, hogy: ha az egyképviselő uram kimutatja, hogy az öszveg tulajdon (de nem más) vagyonának nagyobb hányadát adta nevelési czélra mint én, kötelezem magamat azt azon iskola javára kipotolni melyet ő megnevez; s ha az egy képviselő tag uram — feltéve hogy nem tanár, tanfelügyelő vagy épen iskolai tanitó s igy fizetésiért kellet hogy tegyen — kimutatja hogy: iskolai ügy, vagy iskolai alap állitásában, gyarapitásában, a népnek erkölcsi és szellemi elő haladásában, szoval nevelési ügyében többet tett mint én: vissza lépek képviselőségi állásomról hogy akadálytalanul érvényesithesse czélját, mi által az eszközöket szentesittetni hiszi.

(Folyt. köv.)

Megyei és városi élet.

Torda város képviselő testületének 1878. Mártzius 20-án tartott közgyülése.

Torda város képviselő testülete e hó 20-án közgyülést tartott. A polgármester d, u. 3 órakor megnyitja a gyülést, a mely az ügyek letárgyalását megkezdi.

Olvastatik elöszőr a közigazgatási bizottság rendelete, a szeszes folyadékok behozatali dijszedési jógának Május 1-jén kezdőleg haszonbérbe adására vonatkozólag; a mely illetékességi ezempontból megfolyamodtatni határoztatik. A k. pénzügyigazgatóság értesiti a város közönségét, hogy a k. kincstár a „depot“ épületeit, azoknak kivételével a melyek a megye közönségének képezik tulajdonát, becsértékben átadja Elhatároztatik, hogy a megye t. bizottságához kérés intéztessék a vásár megejthetésének engedélyezéséért egyszersmind bizottság küldetik ki a megye közönsége tulajdonát képező, rész megszerzése iránt szükséges lépések megtétele végett. A város javai és jógainak 1879 január 1-jén tul tulterjedő időre leendő haszonbérbe adásának előleges tervezete elkészitésére szintén bizottmány küldetik ki, egyszersmind elhatároztatik, hogy ez ügynek tárgyalására 30 nap mulva külön közgyülés hivassék öszsze. Ugyancsak bizottság küldetik ki a közigazgatási, árvaügyi és közrendészeti szabályrendeleteken ne talán szükséges módositások megtételére, nem külömben egy terv kidolgozására az utczák befásitása szembontjából, mely bizottmány egyszersmind a varga patak szabályozása ss az utczán ürött iparok által tisztasági és egészségügyi tekintetből szemelőtt tartandó szabályok iránti véleményadásra is utasittatik a tanács, hogy a városi közönségnek mindennemü hátrálék követelését per utján hajtsa be. A jövedelemadó kirovó bizottság mellé bizalmi férfiaknak megválasztatnak Ajtoni József és Szentkirályi Lajos képviseleti tagok. A helybeli és vidéki izraeliták, azon kérésökkel hogy -- tekintettel miszerint April 24-ére izraelita ünnep esik — az ezen napon s megelöző napokon tartandó országos vásárnak Májur 1-jére leendő áthelyezése iránt a város közönsége lépéseket tegyen — országos tekintetekből elutasittatik. Biró Nagy Györgyné vérgödri birtoka betiltása iránti bejelentése tudásul vétetik s kihirdettetni határoztatik. Balogh János és társainak a kömál alatt a Postaréten egy csapógát kötése iránti kérése kiadatik a tanácsnak. Lugosi Miklós volt határfelügyelőnek, a szolgálata idején netán felmerült károsodások megtéritése biztositása fejében benntartott 50 frt. fizetése, miután károsodottak nem jelentkeztek, kiadatni hatátoztatik. A tanács a határ és a város erdeje határszéleinek bejárására intézkedést tenni utasittatik. Végül több pásztor vétetvén fel, a jegyzőkönyv hitelesitésére bizottmány küldetik ki, s ezzel a gyülés eloszlik.

TÁRCZA

UTI EMLÉKEK, 1869-ből.

(Berlin.)

48 — 48 — 48.

(S.) — A leáldozó nap már búcsú csókját hinté a kopár porosz sikságokon, midőn az anhalti pálya Lipcséből érkező futárvonata villám sebességgel robogott be a berlini pályaudvarba.— Az eléggé szük és kormos udvar már gázfényben úszott, s a megérkezett útasok tengerözöne árasztá el a málha termet. — Kevés pillanat mulva kiürült a terem, mely előttem rendkivüli eseményeknek mutatkozott, megszokva az osztrák pályák calamitásai közé számitható amaz élvezetdús eljárást, melyszerént a jámbor utazó nolens-volens a „szaglárok“ finom modoru — gyanusitó „nichts steuerbares“ — commandójára — kipakol, s aután megátkozva végzetét, rohan a teremből mintha szemét vették volna, böründjének tartalmát maga után szotyogtatva. — Itt nincs szaglár, mert nincs monopol! Boldog ország....! — Ugy tettem — mint a többi utazók: — a kijárásnál egy tisztességes pléhgalléros, öreg ült, — ki a távozóknak egy-egy pléh czinkust adott át; én is kinyujtám jobbomat, melybe lapos pléhet — a 48 Nr.-val nyomott. Jóllehet — Bedeckeremből értesülve valék, a megérkezéssel történendőkről, mindazon által a sovárgva várt pillanat élve által — midőn Berlint megláthatom — elkábitva, elfelejtém czinkosom tulajdonképpeni hivatását, s az öreg urra vetett kérdő pillanatomra — távozólag inte, mormogva „jud!“ E volt az első porosz szó, melyet életemben hallottam, de melynek értelmével sehogysem tudtam kibéküini! Én, és „jud“ — hisz engem mindenütt angolnak néztek... nem — nem — ahá — hisz a berlini minden „g“-t, „j“-nek, és minden „t“-t, „d“-nek mond, — s igy kibékültem magammal, s az öreg ur jóakaró szózatával.— Eme zavaromból kibontakozva, egy hordár féle egyéniséget pillanték meg az átelleni sarkon tétovázni! Hallja barátom,— szólitám meg — hól fekszik a Viktoria hotel?— ki válaszadás helyett — hát nincs czinkusa — kérdezett?

— Van! —

— Nr.?

— 48 — kiáltám önhitt kebelből eredő hangon, mintha értésére akartam volna adni, hogy a 48-as előttem speciális jelentőséggel is bir.....! —

A helyett hogy utbaigazitó válaszát közölte volna, velem, egyszerre csak elkezdett torka szakadtából kiábálni, folytonosan Nr 48-at rikoltva! Kevés várakozás után — a tömegből kibontakozva, előttem áll egy berlini cumfortáblé, melyet ott — „droschké“-nak neveznek.

— Tessék uram — ez az 48-as fogadta, mely mióta ön Lipcséből elutazott, innen megnem mozdult, s azóta önre vár; ez majd elviszi önt a Viktoria hotelbe.

Utmutatom, két ezüst garassal jutalmazám, — mialatt a jármü neki rugaszkodott a hajtásnak.

Kevés idő telt el, — midőn ismét megállott — a Viktoria hotel — imposáns épülete előtt. — Ezen szállóda a Friedrichstrasse — és a „hársfák alatti“ szögleten Berlinnek legszebb részén fekszik, de mely rengeteg — 250 szobából álló vállalatnak — még csak éppen egy szobája volt üresen! —

Mily szerencse! — A pinczér azonnal átadá a szobakulcsot, s a bérszolga előttem haladva podgyászamnál — a második emelet egy szöglet szobájánál meg állott. — Az ajtóra tekinték.... a szoba száma 48-as volt!

Még is különös...! — mintha valamely természet feletti erő büvös játékát üzné velem, hogy oly csudátos módon — mindenütt a 48 számmal találkozom!

(Folyt. köv.)

Hirek.

— **Mozgositási hirek.** Az honvéd zászlóalj és közös hadkiegészitő parancsnokságok megküldötték a hatóságoknak a mozgositás esetén behivandó legénység számára a vasuti menetjegy utalványokat meg tette. Ez azt hisszük a legutósó intézkedés az esetleges mozgositás czéljából, s most már anyira elő van készitve, hogy bár mely pillanatban foganatositható.

— **Az utczák befásitására** nézve a tanács a képviselő testülethez előterjesztést tett, s a képviselő testület bizottságot küldött ki a helyek megszemélésére s vélemény adás végett e terv keresztülvitelére nézve. Nem tudjuk eléggé dicsérni e szándékot, a mely ugy szépitési mint egézségi tekintetben jótékony kellemes dolog lesz ha megvalósul. Most már a kiküldött bizottságtól csak erélyt kérünk, ezzel és kitartással a bár nem épen könnyü feladat nehézségei leküzdhetők.

— **Kéménytüz.** Szerdán este nyolcz órakor vészharangok, trombita és dobszó ijesztették fel a város lakosságát, azonban az ijedelem csakhamar lecsilapult, mert azok csak kémény tüzet jeleztek. Dr. Ratiu János házának kéménye gyuladt ki, mit hamar kioltottak.

— **A megye bizottsága** mint már előre s igy lapunkban is közhirré volt téve, e hó 26-án közgyülést tart.

— **Rácz Péter** az o tordai görög catholicus ecclésia hosszas időn át volt lelkésze, utobb kolozsi esperes; mint értesülünk elhunyt. Nyugodjék békében.

— **A jövedelem adó kirovás e** hó 20-án kezedetét vette. Az eddigi szokástól eltéröleg a bizottság nem fog a megye több pontjára kiszállani hanem munkálatát itt Tordán a központban végzendi, hova az egész megye adózói beidéztetnek. A bizottság a város közgyülési termében müködik.

— **Ozman basa** a többi basákkal együtt legközelebb Odessába utazik, hogy innét Konstantinápolyba térjen viszsza. A plevnai höst ünnepélyesen fogadják az odessaiak, kiknek körében — mint általában Oroszországban — a basa nagy népszerüségnek örvend. Itt megemlitják, hogy Ozman basa fotográfiái megérkeztek Budapestre és több kirakatban láthatók. Alig hasonlitnak a honapok előtt kőzzétett arcképhez. Nyilt rekonszenves arca, fénylő nagy szemei melyek a alakja, most is sok nézöt vonz a kirakatok elé. A legyőzött most is oly érdekes, mint a győző volt az első plevnai napok után.

— **Az egész szerkesztőség bezárva.** *A* Németország fővárossában megjelenő „Berliner Freie Presse“ cimü socialdemokrata lapra rosz idők járnak. Sajtóvétségek miatt e lap valamenyi politikai munkatársa le van tartoztatva jelenleg- Dentler, Finke, Ficher, és Dolinszki urakhoz, kik már régibb ldő óta ülnek a hüvösen, pár uap óta ötödik gyanánt a felelös szerkesztő csatlakozats. A lap szerkesztését ennek folytán Most és Auer birodalmi képviselők vették át.

— **Elfogott rablók.** A Stoll Károly képviselőt megtámadott rablókat elfogták. Mátrabányáról maga Stoll képviselő értesité a „P. N.“-t a történetekről. A recski biró, Holló segédszogabiró és Marsó csendbiztos a véres nyom után haladva e hó 17-én már két megkötözött rablóval jelentek meg a banyamü igazgatónál. A rablás a mátrabányai egyesület kölcsönpénztárára volt irányozva. A rablók összesen hárman voltak; a harmadik rabló homlokán és kezein van megsebezve s Recsken feküdt szüleinél. Ennek neve Hajdu Mihály besorozott huszár, körülbelöl 22 éves. A kötözve hozattak egyike Farkas Katona bodoni paraszt, 40 éves; másika Jaruska Ferencz cseh születésü a gr. Gyürki Iván pusztáján laky erdőcsösz fia 20—22 éves. Ennek hangjára a képviselő azzonnal ráismert. A rablók mindent bevallanak, miáltal sok gaz tett kerül napfényre.

— **Az orosz csapatszállitások** dél felé folyton tartanak. Ruscuk és Widin között négy teljes hadtest összpontosittatik melyek három nap alatt tettszés szerint vagy Beszerábiába vagy az erdélyi határra indithatók. A Konstantinápoly körül öszpontosult csapatok egyelőre nem szálnak hajóra hanem mindinkább fölszaporadnak, s Londonban máris gyanakodnak, hogy a bujukderei ügy melyröl sürgönyek is szolnak nem egyéb muszka fogásnál, mely által a Bosporusnál Oroszország nagy hadsereget koncentrál és ssükségesetén rögtön támadásra indithat.

CSARNOK

Miért nem felejtem el a gazdasszony-bált!

— Beszély. —

Irta: H. Dózsa Géza.

(Folytatás.)

—Köszönöm Uram. Valoban nagy gratia öntöl, hogy oly mesze kisér el Ezzel a fehér dominos hölgy idő vesztegetés nélkül elfogadta karomat, órájára tekintett és igy szólott Margithoz: gyorsan Margit nincs idönk tovább. Billanat alatt a csarnokban valánk.

— Úram nem a legjobban érzem magamat bocsásson meg, ha kissé erössebben karjára támaszkodom. — Nem viseltem terhet soha édesebben, mint e hölgyét, ki e perczig leplezetlenül állott mellettem.

A tágos kocsi künt várt, melybe kényelmesen letelepedtünk.

— Nagysád várjunk egy keveset még oly jól esik a hüvös lég.

— Nó csak azt tegye! mintha szabadna ennie? ! velünk van, azt nem engedem bár azt mondja hogy szabad. Viseletét én érdemeltem ki tehát itéljek felette én. Jól van, hogy nincs ki aggodjék betegsége felett, de nem teszük beteggé önt.

Nagysád bocsássa meg, hogy gyöngéd figyelméért kézcsokomat tegyem. A hintó robogott, setét volt benne mint az éj. Izgatott valék, lelkiismeretem folyvást ébren tartott. Oh ha tudná nöm helyzetemet, látna itt a kocsiban brrr! ... no de távol volt 20 mérföldre innen, — nyugodtabban lélekzeltem. Egymás után tüntek a házsorok az utczák. Alig értünk a lánczhidtérre egy gázláng ridegen bevilágitott melynek hirtelen fényénél észrevettem, hogy a velem szemben ülö domino hátra hanyatlott és elájult. Borzasztólag megijedék, de hát Margit?!

— Nagysád az Istenért, nagysád az égre kérem szóljon mi baja?.. Ajkai reszkettek, némák maradtak mint a sir. Oda voltam, kezdtem trémába jönni. Margit gyorsan kezéhez kapott — nézte üterét a kocsi csak ropogott elöre már tul valánk a láncz hidon — az Albrecht-ut felé.

—Uram gyors segély szükséges, tovább nem mehetünk . . . O-Buda messze van mire oda érnénk szerencsétlenség sajthatna, rokonom beteg nagyon . . uram — szállása messze van? okvetlen itt kell maradnunk . . : .

Oda voltam, nem tudtam, mit tegyek mit határozzak. Oh malheur, végzetes malheur ! . . nöm megtalálna érkezni az éji vonattal Mezö-Turról s itt találna engem és e két hölgyet brr! . . fázom, borzasztólag meglepett a hebegés. A nő rosszul van, de tehát az én helyzetem ? ! . én nös férfiu, feleségem van, csak öt hete hogy „holtomiglant“ fogadtam neki. Oh Berta-Berta ! . .

— Uram szóljon az égre kérem !

— Nagysád szállásom — ni-ni-n-cs messze . . .

— Vagyha szállása messze van a szent malasztokra kérem önt vigyen egy barátjához el itt, keresztényi kötelességből meg teendi barátja értünk, hogy egy éjjelre szállást adjon bár áldozatá ba kerülhet.

— Igaza van nagysád. Megteendem én legkissebb áldozat nélkül; szállásom elegendő nagy és kényelmes leend. Nöm messze van — gondolám magamban, hát ha még holnap sem érkezik meg irta levelében mily jól találja magát M-Turon Serédi Tercsiéknél. Bátorságomat vissza kaptam egészen.

— Haj — bérkocsis! hajtson a Bomba tér 17 szám alá ki álték ki gyorsan a kocsi ablakából. Mint villám repült kocsink végig a Föuton a kapuczinusak temploma mellett a Corvin téren keresztül a Bomba térre. Rettentö helyzet, szállásomhoz végtelen közel voltunk nehány percz s im minden elárulva lesz. E rövid idő alatt milliom gondolat czikázott képzelet váltakozott agyamban. Oh, jaj — megátkoztam százezerszer azt a perczet melybe megnösülék pedig oly jó és áldott szép teremtést birtam benne de haragudtam állapotomért nömre ha igy talál daczára, hogy ártatlan vagyok — természetesen nem hinné el, de hogy is! A cselédek ha meglátnak, hogy két nő-maszkal szobámba lépek s öket nöm termeibe vezetem s Bertám ágyában pihentetem meg, de jaj volna nekem ha alatt megérkezne a vonattal. Elhagyott eröm, a verejték folyt le hátamon, elátkoztam mennyi ál-arczosbál, gazdasszony van a világon. Oh rettentő következményei, ádáz végzete egy hazugságnak: Nömet megtagadtam, jó, hogy a csillagokat nem! . . . Hogy bünhödni fogok az szent, de való az is, hogy komely következményei lesznek bálomnak . . .

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A trágyázás vagy a földnek időnkénti javitása.

(Folytatás.)

5) A ganaj trágya szaporitása s a vele való bánásmód. Hogy meggyüjthessük a gazdaság körül különböző időben kikerült állat növény trágyát, erre nézve trágya gödörre van szükségünk. Ezen gödőrnek, hogy alkalmatlanságunkra ne legyen, félre eső helyet, de még is az istállohoz közel levőt kell választani, mely, hogy a nap és szél ki ne száritsák, árnyékos és széltől védett helyen legyen; a gödőr pedig oly nagy, hogy a gazdaság körüli trágya mennyiség bele férjen. E czélból több trágya gödrőt is készithetünk. Elkészitését ugy kell tenni, hogy a felrakás és kihordás könnyü szerrel történhessék. Ezen gödörbe az ol trágyán kivül összegyüjthetünk mindon szemetet, gazt stb. mi csak rothadásra képes, sőt hogy földeinkre annál alkalmasabb trágyát készithessünk, s ha ismerjük minő rész hiányzik még földünkben, annak jóságára nézve, akkor ezen vegy részt is közé keverhetjük, például tudjuk, hogy földünknek hibája az agyagosság és ismerjük az ezt ritkitó homok hiányzik benne, tehát időnként homokot keverhetünk a trágyához s igy segitünk a bajon. Ha földeink különböző felszinüek több trágya gödrőt készitünk azok orvosolhatásához képest. (Itt nem volna felesleges egy osztályzatot készitení a különböző földekhez képest, mert beszélhetsz a mi magyarunknak, azt hiszi csak ganaj legyen lesz ott aztán termés) egyéb iránt a föld nemeknek a trágya gödőrben való ilyetén keverése csak ott ajánlatos, hol messze kell a trágyát a földekre kihordani. — Messze eső földeknél előre ki kell a trágyát hordani, még éretlen korában, s kint a föld szélén készitett szarvasokban, vagy gödrőkben kell azt szükséges földnemekkel keverni, s mig szélyel hordásuk ideje eljön, többször megforgatván, összeérlelni. Az ily keverésre legalkalmasabb gyepszint venni azon földnemből melyet keverni akarunk.

Hogy a trágya gödőrben a trágya összeérését és rothadását előmozditsuk, mely kivált ha a szemetet szárazon hányjuk a gödőrbe, a nedvesség hiánya miatt nehezen történhetik, a ganaj levet, az udvarról az eső levet, kut, mocsár levet stb. ereszszük a gödőrbe, ez mind kövériteni fogja a trágyát; — De ha ezen lé sok volna, ugy hogy a trágya egész tocsává válnék, akkor mind a trágyára ereszteni hasznos: hanem össze kell gyüjteni egy gödőrbe a trágya gödör mellett és vagy a szárazon gyüjtött udvar szeméttel s más sőpredékkel fel kell itatni vagy száraz időben lehet locsolni belölle a rakást.

A trágya anyagokat a gödőrbe csak beleszorni szét terülve hagyni mert a szélyel terült trágya legjobb részét gözölgi el. Azért a jó gazda ennek tartásában is rendet és takarékosságot tart. A jó rend pd. a következökben áll: A rakást mindig az akoltól legtávolabb részén kezdjük a gödőrnek s igy folytassuk előre, minden kihányást a lehető legkissebb tömegben nyomjuk előre a többihez.

(Fotyt. köv.)

Piaczi árjegyzék.

A tordai vásárra 1878. márcz. 16. hozott tárgyaknak

1 hectoliter	Tiszsa buza	9	frt —	kr
„	Tavasz buza	—	„ —	„
„	Elegybuza	7	„ 50	„
„	Rozs . . .	6	„ —	„
„	Árpa . . .	5	„ —	„
„	Zab . . .	2	„ 75	„
„	Törökbuza .	6	„ 50	„
méter mázsa	Széna kötetlen	2	„ 50	„
méter mázsa	Alomszalma	—	„ 36	„
Tüzi fa köbméter	. . .	2	„ 70	„
1 kilogramm	Marhahus .		36	„
„	Disznóhus .		48	„
„	Turó . . .		56	„

Bécsi Tözsde.

1878. 22/3.

Magyar arany-jaradék	89.—
Magyar) kincstári utalvány 1 kibocsát	118.75
Magyar) kincstári utalvány 2 kibocsát.	110.75
Magyar kel.-vasut elsöbbség 2 kibocsát.	74.—
Magyar állami kőtvény 1876. .	66.40
Magyar vasuti kölcsön . . .	98.75
Magyar földtehermenesitési kötv	78.60
Temesvári földtehermente kötv.	77.30
Erdélyi földtehermente kötv. .	75.20
Horvát-Slavon földtehermen. kötv.	84.50
Magyar szölő váltság kötv. . .	80 50
Oszt. egységes államadosság papban	62.50
Oszt. egységes államadosság ezüstben	66.35
Oszt. aranyjáradék	74.15
1860. állam sorsjegy	114.40
Oszt. nemzeti bankrészvény .	797.—
Oszt. hitelrészvény	232.20
Magyar hitelbank	224.25
Ezüst	105.30
Cs. k. arany	5.62
Napoleondor	9 53
Német birod mark	58.70
London	118.30

Felelős szerkesztő és kiadótulajd. **Volz B.**

HIRDETÉSEK.

VOLCZ és TÁRSA

Könyv és Papirkereskedésében Tordán kaphatók:

Vonalzott és tiszta könyvek; Hivatalok, egyletek magányzok, ügyvédek kereskedők, jegyzők és mindennémü iparral foglalkozok részére, vászonba vagy papirba kötve dús választékban. Másoló könyvek Kereskedők, Irodák sat. részére:

Előfizethetni – illetőleg előjegyeztetni – lehet a következő müvekre:

Kálmán a Szegedi Lelencz vagy Konstantinápoly rózsája czimü nagyhatásu regényre TIHAMERTÓL, mely a folyamatban levő keleti háborut öleli fel és ebből meriti tárgyát, egyes füzet ára 25 kr.
mely összeg a füzetek átvételekor fizetendő.

Az Ördög fia czimü regény füzeteire. ára 25 kr.
Ugyan ezek német nyelven is megrendelhetők.
Továbbá Szulejka vagy a Három Gyöngye czimü regény füzeteire. 25 kr.
Ugyan e müvek megrendelői rendkivüli kedvezmény árakon megrendelhetik azok

OLAJNYOMATU JUTALOM KÉPEIT is VÁSZONRA SZÉLES ARANYKERETBEN,

Román Népdalok és Balladák Moldován Gergelytől 1 frt. 20 kr. helyet csak 1 frt. o. é.

Iskolai könyvek Alsó- és Felső Népiskolák, Községi valamint felekezeti Iskolák részére is dús választékban.
Vers szemelyvények Bálint Gyulától ára 25 kr.
Az Illem és Tisztesség arany szabályai ára 25 kr.

Önsegély, Orvosi tanácsadó több boncztani ábrával.
Dr. Ernszt L.-től ára 2 frt.
Selbsthilfe, ärztlicher rathgeber mit mehreren anatomischen abbildungen von Dr. Ernszt L. ára 2 frt.

Az ÖRDÖG ASSZONY régebbi megrendelői, annak folytatását szintén fenn irt könyvkereskedés által legbiztosabban eszközölhetik.

megtekinthetők e képek valamint megrendelési feltételei is

Vidékre járó ügynőkünk szintén elfogad minden nemü előfizetést és előjegyzést.

Továbbá kapható.

A Bagatell törvény a 1877. XXII. t. cz. ára	40 kr.
Ehez ügyvitel „	40 kr.
A Bagatell törvény ügyvitellel egybekötve „	80 kr.
A Gyámsági és gondnoksági ügyek 1877, XX. t. cz. ára	50 kr.
Ehez ügyrend „	40 kr.
A gyámsági ügyek ügyrendel egybekötve „	90 kr.

A Bagatell törvény szerint előirt nyomtatványok, Panaszkönyv, Mutatókönyv, Határidő napló, Idézvény és Jegyzék a pénczbirságokról a legjutányosabban szabott árakban.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Fontos Hirdetés!

A gyomor és altesti bajokban, valamint hideglelés ellen legbiztosabb hatásunak ismert

Dr. Kiesow-féle Elet-essentia

valódilag egyedül Matherny Emilnél Gy.-Fehérvártt kapható.

(16 21 — 13)

Rövid idő alatt és sikeresen gyógyít

Figyelemreméltó

idegbajok- és nehézkórban

szenvedőknek

Legujabban feltalált gyógymód

Számtalan hálairatot

mutathat fel sikeres gyógyitásról

Sylvius Boas

Specialista idegbajokban

Értekezhetni reggel 8 órától este 8 óráig

BERLIN SW.

Friedrichstrasse 22.

Levélbeli megkeresésre is.

Díj csak sikeres gyógyítás után fogad el.

(15—91 102)

SYLVIUS BOAS urnak

Berlin Friedrichstrasse 22, I.

az Auxilium orientis feltalálója

Specialista idegbajokban

Igen tisztelt uram!

F. évi aug. 7-ikéről kelt levelét vettem s azonnal válaszoltam volna, de miután fiamnál, kivel az ön *Auxilium orientisét* használtattam a görcsök elmultak várni akartam, hogy megtudjam valjon ismétlődni fognak e azok, de istennek hála aggodalmam alaptalan volt s igy fiam ismét az iskolába járhat kényszeritve látom magam ezért önnek, mint *ki Auxilium orientis* szerével fiamat visszaadta, legmelegebb köszönetem nyilvánitani.

Thieme Lajos kertész

Hogy a fenebbiek igazságon alapulnak bizonyitom.

Nitzschke F.

k. előljáró.

községi pecsét.

Nyomatott Volz Bálintnál Tordán.